

เสวนา คลังสมอง-คลังปัญญาสยาม (ครั้งที่ 63)

เรื่อง “บทบาทมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีเพื่อการพลิกโฉม SME ไทย ในการรับมือกับ
บริบทการค้าใหม่ของโลก”

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิษฎา สุวรรณสะอาด
ผู้แทน ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (ทปอ.มทร.)
ตำแหน่งรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

วันจันทร์ที่ 20 ตุลาคม 2568 เวลา 10.00 - 11.00 น. ณ สถาบันคลังสมองของชาติ และ
ผ่านระบบ VDO Conference (ZOOM)

ท่ามกลางกระแสโลกการค้าและอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) กำลังเผชิญกับความท้าทายครั้งใหญ่จากการแข่งขันระหว่างประเทศ
การพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง และการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ในสถานการณ์เช่นนี้ มหาวิทยาลัยมิได้มี
บทบาทเพียงสถาบันการศึกษาอีกต่อไป แต่เป็นแหล่งพลังทางปัญญาและเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงองค์ความรู้จาก
ห้องเรียนสู่โรงงาน และจากงานวิจัยสู่การสร้างมูลค่าในระบบเศรษฐกิจจริง การเสวนา คลังสมอง-คลังปัญญาสยาม
ครั้งที่ 63 โดย ผศ.ดร.อภิษฎา สุวรรณสะอาด ผู้แทนประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
มทร. (ทปอ.มทร.) และรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาท
สำคัญของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ ในการสนับสนุน SME ไทยผ่านเทคโนโลยี
นวัตกรรม และการพัฒนาทักษะกำลังคนเพื่อให้พร้อมรับบริบทการค้าใหม่ของโลก

1. บทบาทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลต่อ SME ไทย

(1) เครือข่ายและการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) ทั้ง 9 แห่ง เกิดจากการยกระดับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
เมื่อปี 2548 โดยคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยนักปฏิบัติ ที่เน้นการผลิตบัณฑิตสายอาชีพและการใช้
เทคโนโลยีเชิงประยุกต์ จุดแข็งนี้ทำให้ มทร. เป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมและ SME

ทั่วประเทศ ผ่านห้องปฏิบัติการมาตรฐานสูง ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี และศูนย์บ่มเพาะธุรกิจที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค

แต่ละมหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น

- มทร. ธัญบุรี เด่นด้านเทคโนโลยียานยนต์ วิศวกรรม และนวัตกรรมการผลิต
- มทร. ล้านนา เชี่ยวชาญด้านระบบรางและเทคโนโลยีอาหาร
- มทร. อีสาน มีความโดดเด่นในด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์ และเทคโนโลยีชีวภาพ
- มทร. ศรีวิชัย มุ่งเน้นด้านเทคโนโลยีประมง วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรมภาคใต้
- มทร. รัตนโกสินทร์ มีความเชี่ยวชาญด้านวัสดุขั้นสูงและนวัตกรรมอาหาร
- มทร. ตะวันออก เชื่อมโยงอุตสาหกรรมเกษตรและอัญมณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เครือข่ายเหล่านี้ทำให้ SME ไทยสามารถเข้าถึงแหล่งเทคโนโลยีและองค์ความรู้ได้ง่าย ไม่ว่าจะอยู่ในภูมิภาคใดก็ตาม

(2) การเชื่อมโยงเทคโนโลยีสู่การใช้งานจริง

ห้องปฏิบัติการและศูนย์วิจัยของ มทร. ถูกออกแบบให้รองรับการพัฒนาต้นแบบ (Prototype) การทดสอบผลิตภัณฑ์ และการปรับกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และยกระดับคุณภาพสินค้าของ SME ตัวอย่างเช่น ห้องปฏิบัติการด้านวัสดุของ มทร. รัตนโกสินทร์ หรือศูนย์นวัตกรรมอาหารของ มทร. อีสาน ที่เปิดให้ผู้ประกอบการเข้าใช้บริการโดยไม่ยุ่งยาก เป็นการเปิดมหาวิทยาลัยสู่ชุมชนอย่างแท้จริง

(3) ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจและเครือข่าย UBI (University Business Incubator)

มทร.ทุกแห่งมีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการรุ่นใหม่ สนับสนุนการพัฒนาแนวคิดธุรกิจ การสร้างต้นแบบ และการเชื่อมโยงกับนักลงทุน สร้างระบบนิเวศของ Startup ที่ยั่งยืน ตัวอย่างเช่น UBI ของมทร.ธัญบุรี ที่นำองค์ความรู้ด้านวิศวกรรมและการออกแบบมาช่วยพัฒนา SME ท้องถิ่นให้ต่อยอดสู่ตลาดสากล

(4) ศูนย์ AI เพื่อ SME และการสร้างทักษะดิจิทัล

การก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ทำให้มหาวิทยาลัยต้องปรับบทบาทสู่การเป็น Digital Enabler มทร. ธัญบุรีได้จัดตั้ง AI Center for SME โดยร่วมมือกับสมาคมผู้ประกอบการ SME ไทยและสมาคมปัญญาประดิษฐ์แห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์ม AI ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า การตลาดออนไลน์ และกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ศูนย์นี้ถือเป็นต้นแบบที่กำลังขยายผลสู่ราชชมงคลอื่นๆ ทั่วประเทศ

(5) การเชื่อมโยงเครือข่ายแบบ One Stop Service

เครือข่ายราชชมงคลทั้ง 9 แห่ง ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีการประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคล (ทปอ.มทร.) เป็นประจำ เพื่อแบ่งปันทรัพยากรและองค์ความรู้ ผู้ประกอบการสามารถเข้ามาติดต่อกับมหาวิทยาลัยใดก็ได้ในเครือข่าย แล้วระบบจะประสานส่งต่อไปยังสถาบันที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างอัตโนมัติ ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มความสะดวกให้ SME เข้าถึงบริการได้รวดเร็ว

2. ตัวอย่างความสำเร็จและแนวทางขับเคลื่อนในอนาคต

- ความร่วมมือสามฝ่าย (Triple Helix Collaboration) ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย สมาคม SME ไทย และสมาคมปัญญาประดิษฐ์ ถือเป็นต้นแบบของการบูรณาการความรู้ วิจัย และเทคโนโลยี เพื่อสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์จริงในภาคธุรกิจ

- ศูนย์บ่มเพาะ UBI และโครงการ Startup ของนักศึกษา มทร. หลายแห่งผลักดันให้นักศึกษาสร้างธุรกิจของตนเองตั้งแต่ในมหาวิทยาลัย ผ่านการฝึกอบรม การให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางเทคนิค เป็นการสร้างผู้ประกอบการฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรุ่นใหม่
- แนวคิดการจัดตั้ง One Stop Service Hub เพื่อรวมศูนย์บริการด้านเทคโนโลยี การฝึกอบรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการจับคู่ธุรกิจ (Matching) ระหว่าง SME กับมหาวิทยาลัยอย่างครบวงจร
- การพัฒนา Living Lab และ Field Lab มทร. มีแผนจัดตั้งห้องปฏิบัติการภาคสนามตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้ SME เข้าทดลองนวัตกรรมจริงในสภาพแวดล้อมของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิด Open Innovation for Community and Industry
- แนวคิดคูปองวิจัย (Research Voucher) เสนอให้มีระบบคูปองสนับสนุน SME ที่ต้องการความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยี โดยมหาวิทยาลัยและภาคเอกชนสามารถร่วมลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างยืดหยุ่น พร้อมมีระบบติดตามผล (Impact Measurement) เพื่อประเมินผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

3. บทเรียนและข้อเสนอแนะ

- มหาวิทยาลัยในฐานะพันธมิตรของภาครัฐกิจ มหาวิทยาลัยราชวมงคลได้พิสูจน์ให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาไม่จำเป็นต้องจำกัดตนอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัย แต่สามารถเป็นเพื่อนร่วมทางของ SME ที่เข้าใจปัญหา พูดภาษาเดียวกัน และสร้างทางออกเชิงเทคโนโลยีที่จับต้องได้
- สร้างระบบข้อมูลกลางของเครือข่ายราชวมงคล เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าถึงข้อมูลด้านห้องปฏิบัติการ ความเชี่ยวชาญ และบริการของแต่ละมหาวิทยาลัยได้สะดวกมากขึ้น
- ยกย่องบทบาทคณาจารย์นักปฏิบัติ คณาจารย์จำนวนมากของราชวมงคลมีประสบการณ์ทำงานจริงในภาคอุตสาหกรรม จึงสามารถทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเชิงเทคนิคที่เข้าใจ SME อย่างแท้จริง
- เสริมสร้างวัฒนธรรมงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ มหาวิทยาลัยราชวมงคลมุ่งเน้นงานวิจัยที่แก้ปัญหาได้จริงมากกว่างานตีพิมพ์ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นแนวทางของ Industrial-Driven Research ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ

4. สรุป

การเสวนาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชวมงคลทั้ง 9 แห่ง เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเสริมศักยภาพ SME ไทยในยุคการแข่งขันระดับโลก บทบาทของราชวมงคลไม่เพียงอยู่ที่การผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติ แต่ยังเป็นศูนย์กลางของการสร้างโซลูชันทางเทคโนโลยีเพื่อสังคมและเศรษฐกิจฐานราก การพลิกโฉม SME ไทยจึงไม่จำเป็นต้องเริ่มจากทุนขนาดใหญ่ แต่เริ่มจากความร่วมมือระหว่างคน ความรู้ และเทคโนโลยี ที่ขับเคลื่อนด้วยหัวใจของการพัฒนาอย่างแท้จริง จากห้องเรียนสู่โรงงาน จากงานวิจัยสู่ตลาด และจากมหาวิทยาลัยสู่การสร้างอนาคตของชาติ

5. ช่องทางการติดตามรับชม

สามารถติดตามรับชมย้อนหลังได้ที่ “YouTube” สถาบันคลังสมองของชาติ

วันที่ 28 ตุลาคม 2568